

equal at the stage of concluding an employment contract and freely expressing their will, the employee and the employer do not lose this equality and this right to be in a legal relationship according to their will. This morality has acquired normativity thanks to the design of the modern content of the norm of Article 32 of the Code of Criminal Procedure of Ukraine. It is concluded that the communication of the parties to the employment contract, which takes place during the production process, allows the employee and the employer to decide on further actions, to understand what is needed both to continue the efficiency of the enterprise and to open a new potential of these relations, and to direct the change of the employment contract precisely to it. Due to the manifestation of the free will of the parties to the employment contract, the boundaries of which are defined by the norms of the current legislation, built considering the moral-normative substance, identification of one's place in the given legal relationship or outside of it for the nearest period takes place. The apparent meaning of the agreement as an agreement of the parties, which is the basis of the employment contract, determines the directions and algorithms for possible changes to the latter: with the consent of both parties, in the case of agreement of the conditions covered by the content of the employment contract, but not against the will of the other party, forcibly.

Keywords: freedom of will of the parties to the employment contract; change of employment contract, employee, employer, labor relations, work, labor contract, parties of labor contract, transfer, transfer, change of essential working conditions, right to work.

Стаття надійшла до редакції 02.06.2024 р.

Бібліографічний опис статті:

Труняк М.В. Характеристика свободи волі працівника і роботодавця при зміні трудового договору під кутом комунікативної раціональності. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 4. С. 106-110.

Труняк М. The characteristics of the freedom of will of the employee and the employer when changing the employment contract from the angle of communicative rationality. Actual problems of innovative economy and law. 2024. No. 4, pp. 106-110.

УДК 347:349.4

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-4-21>

Янковський Валерій Андрійович, аспірант 3-го курсу, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, <https://orcid.org/0009-0002-8732-8211>

ОБМЕЖЕНІ РЕЧОВІ ПРАВА НА ЗЕМЕЛЬНІ ДІЛЯНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

Янковський В. А. Обмежені речові права на земельні ділянки сільськогосподарського призначення: стан і перспективи.

Стаття присвячена питанням реалізації обмежених речових прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення. Проведено аналіз нормативно-правового забезпечення зазначеного питання та його доктринального опрацювання. Наголошено на проблемних складових, пов'язаних з реалізацією обмежених речових прав. З'ясовано, що чинне законодавство не містить визначення поняття «обмежені речові права», проте таке поняття може з'явитися під час оновлення цивільного законодавства. У науковій літературі немає однозначного погляду на правову природу обмежених речових прав, а отже є потреба в узагальненні різних точок зору. Запропоновано внести зміни до чинного законодавства з метою усунення наявних прогалин і забезпечення правової визначеності під час врегулювання відповідних відносин. Окремо встановлено, що в умовах сьогодення на перший план виходить мінливість речових прав за своїм змістом, і це ставить під питання абсолютний характер цих прав. Окреслена обставина викликає необхідність дослідження речового договору або розпорядчого правочину з огляду на те, що вони (ці права) можуть бути об'єктами таких договорів чи правочинів, а це потребує розроблення універсальної договірної підстави встановлення речових прав. Запропоновано в межах проведення рекодифікації цивільного законодавства, а також урахувавши особливості вітчизняної правової системи і специфіку вітчизняного законодавства, можливо розглянути питання запровадження такої конструкції, оскільки це забезпечить певну уніфікацію вітчизняного законодавства із законодавством ЄС. Під час проведеного дослідження використано метод правового аналізу та синтезу, системно-структурний, порівняльно-правовий і формально-логічний методи, які дозволили проаналізувати відповідне законодавство та доктрину, запропонувати внести зміни до цивільного законодавства.

Ключові слова: речові права, земельна ділянка, рекодифікація, чуже майно, речовий договір.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Наявна на сьогодні система речових прав, визначена цивільним законодавством, розрізняє право власності та інші речові права, які, своєю чергою, визначаються як речові права на чуже майно, серед яких виділені право володіння; право користування (сервітут); право користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевізис); право забудови земельної ділянки (суперфіцій) та окремо визначена можливість встановлення законом інших речових прав на чуже майно. Питання належної роботи цієї системи є важливим як у доктрині цивільного, так і земельного права, оскільки саме за допомогою інституту речових прав визначається обсяг прав власника та користувача земельної ділянки сільськогосподарського призначення в кожному з перелічених випадків.

Особливого значення належне функціонування цієї системи набуває для правозастосовної практики, оскільки співвідношення права власності

та інших речових прав ставить низку спірних питань стосовно перетину цих прав у процесі їхньої реалізації та належного захисту цих прав у разі наявності якихось непорозумінь між правоволодільцями. Крім того, окремої складності належному функціонуванню окресленої системи речових прав додає необхідність здійснення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, тобто офіційного визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Така складність виникає внаслідок наявних прогалин відповідного законодавства, що викликає велику кількість зловживань у цій сфері.

Додатково треба зазначити, що сьогодні на перший план виходить мінливість речових прав за своїм змістом, і це ставить під питання абсолютний характер цих прав. Окреслена обставина викликає необхідність дослідження речового

договору або розпорядчого правочину з огляду на те, що вони (ці права) можуть бути об'єктами таких договорів чи правочинів, а це потребує розроблення універсальної договірної підстави встановлення речових прав. Такий підхід може сприяти вирішенню питання щодо того, на підставі яких договорів підлягають державній реєстрації речові права на нерухоме майно і яке існує співвідношення речового та зобов'язального договору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Перелічені питання викликають чималий науковий інтерес з огляду на широке коло суспільних відносин, які охоплюються під час їхнього правового врегулювання, необхідністю уніфікації вітчизняного законодавства із законодавством ЄС і, як наслідок, запланованим проведенням рекодифікації ЦК України. У цьому напрямі варто виділити роботи таких учених, як М. Гудими, М. Іванової, О. Ільківа, В. Ватраса, Р. Майданника, Г. Харченка, Т. Третяка, Т. Харитонової та ін. Водночас ураховуючи наявну кількість напрацювань і ґрунтовних наукових розробок в цьому напрямі, розвитком законодавства та формуванням суперечливої судової практики, є потреба у їхньому аналізі, переосмисленні та актуалізації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Відповідно до сформованої проблематики визначається мета, яка полягає в розгляді та розв'язанні актуальних питань, що стосуються визначення та регулювання обмежених речових прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення задля забезпечення належного врегулювання цивільних відносин у цій сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Речове право, будучи одним з базових інститутів цивільного права, у своєму розвитку пройшло тривалий шлях від часів римського права до сьогодення. Якщо раніше існувало чітке розмежування зобов'язального та речового права, то в сучасних реаліях простежуються тенденції, які нівелюють будь-які кордони та межі між цими інститутами, забезпечуючи врегулювання цивільних відносин у їхньому симбіозі.

Г. Харченко зазначає, що за своїм змістом всі речові права можуть бути виведені від права власності, однак це ще не означає, що вони існують у праві лише у нерозривному зв'язку з правом власності і ним повністю зумовлені [1, с. 57]. Раніше ми звертали увагу, що речові права, визначені ЦК України, не збігаються з речовими правами, визначеними іншим законодавством, а саме Законом України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» [2, с. 306]. Але ця обставина зумовлена не особливістю змісту речових прав, а наявними прогалинами чинного законодавства. Водночас застереження в ч. 2 ст. 395 ЦК України про можливість наявності інших речових прав призводить до ситуації, коли згадування в інших нормативно-правових актах інших речових прав призводить до того, що зобов'язальні права стають речовими, що аж ніяк не забезпечує правову визначеність.

На розв'язання таких невідповідностей законодавства стосовно чіткої регламентації видів речових прав на чуже майно колектив дослідників вказаного питання пропонує впровадження

єдиного законодавчого акта, де б були враховані усі ці питання та належним чином їхній механізм реалізації, є оптимальним варіантом вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням речового права на чуже майно [3, с. 61]. На наш погляд, ухвалювати окремий акт з кожного спірного питання є неефективною практикою та неоптимальним варіантом, і більш доцільним, на нашу думку, буде комплексне оновлення законодавства в межах рекодифікації ЦК України.

Трохи по-іншому на вирішення проблематики речових прав дивляться А. Барабаш і Н. Макогін, які пропонують здійснити розмежування та співвідношення понять «обмеження прав на землю» та «обтяження прав на земельну ділянку», оскільки законодавство не встановлює зміст цих категорій, однак вимагає різних способів реєстрації обтяжень прав на земельні ділянки та обмежень у використанні земель [4, с. 241].

Н. Майка через відсутність чіткої регламентації видів речових прав на чуже нерухоме майно пропонує внести зміни до ст. 4 Закону України про державну реєстрацію, зокрема шляхом виключності визначити структуру речових прав, відмінних від права власності, й обтяжень. Визначити, які з прав, що підлягають реєстрації, є речовими правами на чуже майно, а які є зобов'язальними [5, с. 48]. У цьому випадку, на нашу думку, автор неправильно обрав рівень законодавства, у якому треба визначити «виключність структури речових прав» та розмежування цих прав на речові та зобов'язальні – це має бути цивільне законодавство, а не визначене дослідником, оскільки саме цивільне законодавство визначає розмежування речових і зобов'язальних прав. Якщо ж дослідник мав за мету визначити ці питання саме в згаданому Законі, тоді треба говорити про його повну перебудову, оскільки цей Закон врегулює лише питання про державну реєстрацію речових прав на майно та їх обтяжень.

Також ми не можемо погодитися з висновком, до якого дійшли М. Іванова, Ю. Задорожна та К. Нагорна, зазначаючи, що права на чужі речі за своєю природою є складовими змісту правовідносин між двома суб'єктами, яким, з одного боку (власником речі й особою на користь якої встановлено це право), притаманний зобов'язальними характер, це відносини між уповноваженою особою й усіма третіми особами (у тому числі із власником) [3, с. 61]. Врегулювання питань, пов'язаних з правами на чуже майно визначені в книзі третій ЦК України – Право власності та інші речові права, а отже ці відносини носять, в першу чергу, речовий характер. Щодо цього О. Ільків зазначає, що залежно від об'єкта права власності, від зв'язку з об'єктом права власності, який належить конкретній особі – речові права поділяються на право власності (речове право на власну річ) та речові права на чуже майно (право володіння або користування чужою річчю) [6, с. 66].

Також варто погодитися з висновком, до якого дійшов В. Ватрас, посилаючись на І. Спасько-Фатееву, і зазначає, що Цивільний кодекс України орієнтує на можливість передбачати в законі інших прав на чуже майно, крім чотирьох

позначених у ч. 1 ст. 395 ЦК України, а не інших речових прав [7, с. 60-62], та необхідності віднесення до них права застави та іпотеки, права господарського відання; права оперативного управління; права постійного користування та право оренди земельної ділянки; права користування (найму, оренди) будівлею або іншими капітальними спорудами, їхніми окремими частинами; довірче управління майном у силу положень Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» [8, с. 99].

Характеризуючи обмежені речові права, треба зазначити, що ні в цивілістичній, ні в земельній доктрині немає єдиного погляду, які саме права відносити до обмежених речових. У своїх дослідженнях вчені схильні більше розрізняти такі категорії, як обмеження та обтяження в правах. Так, О. Ільків розглядає поняття термінів «обтяження» та «обмеження» права власності через призму положень сервітутного права і пропонує обтяження трактувати як звуження можливостей власника здійснити повноваження, які складають зміст його права власності, а обмеження, як юридична категорія, свідчить про неможливість власника здійснювати свої повноваження на власний розсуд [6, с. 27].

А. Барабаш і Н. Макогін дійшли висновку, що обтяження встановлюються у приватних інтересах; мають адресний характер; виникають з правочину (виняток – право постійного користування земельною ділянкою, умовою виникнення якого є закон) або за рішенням суду, а обмеження встановлюються з метою захисту публічних інтересів і адресують невизначеному колу осіб. Підставою виникнення обмежень є закон або прийнятий відповідно до нього нормативний акт (виняток – земельний сервітут, умовою виникнення якого може бути правочин) [4, с. 241-242].

У своєму дослідженні Т. Харитонова стосовно обмежених речових прав зазначає, що якщо панування повне – це право власності, якщо обмежене – обмежені речові права [9, с. 89].

М. Балащенко було встановлено обмежену речову природу іпотечного права. Право іпотеки землі є речовим правом на чужу річ, основою якого є обмежене право розпоряджатись заставленою річчю – земельною ділянкою [10, с. 11].

У Концепції оновлення ЦК України пропонують визначити такі обмежені речові права: сервітут, узуфрукт, емфітевзис, суперфіцій, застава, іпотека та інші обмежені речові права [11, с. 21]. Водночас, як зазначає в своєму дослідженні Ю. Ходико, термін «обмежені речові права» піддавався обгрунтованій критиці з боку науковців В. Нагнибіди, В. Цюри, Г. Харченка, О. Ільківа [12, с. 17; 13, с. 36-37, 59; 14, с. 172-173; 6, с. 67]. Тому ми погоджуємося з Ю. Ходико, який наголошує, що речові права на чужу річ є самодостатніми правами з власним чітко визначеним змістом і протиставляти вказані права, праву власності на тій підставі, що останнє є повним речовим правом, а права на чужу річ, відповідно, обмеженими є неправильним, водночас право власності хоча і є повне речове право особи на річ, але воно також не безмежне [15, с. 79].

Окремо треба сказати про висновки, до яких дійшов В. Ватрас, досліджуючи доктринальні

основи речових прав у цивільному праві. Так, учений зазначає, що відомі в цивільно-правовій доктрині класифікації речових прав не вповні дають змогу розкрити сутність вказаного правового інституту і ці речові права треба класифікувати на основі критерію повноти правомочностей, які випливають з факту володіння річчю на: право володіння; абсолютні права на чужі речі (право володіння, сервітут, емфітевзис, суперфіцій, право постійного користування земельною ділянкою); обмежені права на чужі речі (право господарського відання, право оперативного управління); забезпечуючі права на чужі речі (право іпотеки, право застави, право довірчої власності); переважні права (права переважної купівлі) [8, с. 100].

Погоджуючись з наведеними висновками та узагальнюючи висновки, до яких дійшли попередні дослідники, зазначимо, що, визначаючи речові права та обмежені речові права, треба на законодавчому рівні закріпити пріоритет ЦК України перед іншим законодавством при їх встановленні, оскільки це дозволить забезпечити правову визначеність, спростити процес установалення цих прав і меж їхнього захисту, забезпечити формування усталеної правозастосовної практики та, відповідно, впорядкувати суспільні відносини в цій сфері. Отже, наша пропозиція полягає у внесенні змін до ЦК України, а саме викласти ч. 2 ст. 395 ЦК України в такій редакції: «Законом можуть бути встановлені інші речові права на чуже майно. У разі встановлення законом інших речових прав, які суперечать положенням цього Кодексу, застосовуються відповідні положення цього Кодексу».

Така конструкція визначить підстави встановлення речових прав, що, своєю чергою, дозволить до проведення оновлення цивільного законодавства усунути визначену нами проблематику у цій сфері. Окремо, як ми визначили вище, у межах запланованої рекодифікації цивільного законодавства треба приділити увагу наближенню законодавства до європейського, і тому зумовлюється необхідність дослідження порядку переходу речових прав і запровадження універсальної конструкції речового договору або розпорядчого правочину.

М. Гудима, проводячи наукові розвідки в цьому напрямі, дійшов висновку, що конструкція речового договору є нежиттєздатною та неспроможною задовільнити потреби вітчизняної цивілістичної доктрини. Факт переходу речових прав автоматично не визначає, що такий перехід має відбутися саме в межах однойменних правовідносин за однойменним (речовим) договором. Між сторонами договору можуть встановлюватися тільки відносні правовідносини, адже немає договорів з невизначеним колом учасників, проте такі правовідносини між сторонами договору цілком можуть спрямовуватися на встановлення чи перехід права власності та будь-яких обмежених речових прав. Договір спрямовується на встановлення, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків і закон не обмежує сторони в тому, які саме права й обов'язки виникнуть чи припиняться. Договір може спричинити виникнення речового права у правонабувача, якщо на це спрямована договірна

воля сторін, водночас він не спричинить покладення обов'язку на третіх осіб, які не є учасниками такого договору (до чого апелюють прибічники концепції речового договору). Видається, що в абсолютичних правовідносинах власника та пасивно зобов'язаних третіх осіб в останніх нового обов'язку взагалі не виникатиме, у зв'язку з укладенням відповідного договору, адже перехід права власності, на який спрямований останній, зумовить зміну лиш самого суб'єкта, який представляє сторону правовласника [16, с. 62]. Далі дослідник зазначає, погоджуючись з В. Мазуром, що помилковим є перенесення закордонних правових конструкцій (йдеться про німецьку конструкцію речового договору) у вітчизняне законодавство, без урахування особливостей нашої правової системи, специфіки вітчизняного законодавства, проблематики практики його реалізації [16, с. 62, 17, с. 71].

Водночас ми вважаємо, що в межах проведення рекодифікації цивільного законодавства, а також урахування особливостей вітчизняної правової системи і специфіку вітчизняного законодавства, можливо розглянути питання запровадження такої конструкції, оскільки це забезпечить

певну уніфікацію вітчизняного законодавства із законодавством ЄС.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дозволяє зробити такі висновки. Визначаючи речові права та обмежені речові права, треба на законодавчому рівні закріпити пріоритет ЦК України перед іншим законодавством при їх встановленні, оскільки це дозволить забезпечити правову визначеність, спростити процес установлення цих прав і меж їхнього захисту, забезпечити формування усталеної правозастосовної практики та, відповідно, впорядкувати суспільні відносини в цій сфері. Пропонуємо внести зміни до ЦК України, а саме викласти ч. 2 ст. 395 ЦК України в такій редакції: «Законом можуть бути встановлені інші речові права на чуже майно. У разі встановлення законом інших речових прав, які суперечать положенням цього Кодексу, застосовуються відповідні положення цього Кодексу».

Перспективи подальших наукових розвідок в цьому напрямі полягають у дослідженні значення та місця обмежених речових прав у оновленому цивільному законодавстві.

Література.

1. Харченко Г. Основи речового права у Цивільному кодексі України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 57–61.
2. Янковський В.А. Види речових прав користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення. *Приватно-правові аспекти відбудови України на шляху європейської інтеграції*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції (м. Дніпро, 12 груд. 2023 р.) / упоряд.: д.ю.н., доц. К. Р. Резворович, М. В. Логінова. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 313 с. С. 304 – 307.
3. Іванова М.І., Задорожня Ю.О., Нагорна К.Г. Проблематика речового права на чуже майно. *Журнал східно-європейського права*. 2018. № 57. С. 57–63.
4. Барабаш А.Г., Макогін Н.О. Види обмежень права власності на землю в Україні. *Молодий вчений*. № 6 (82). 2020 р. С. 238–242.
5. Майка Н. В. Речові права на чуже нерухоме майно та їх правова природа за цивільним законодавством України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2015. Вип. 14(2). С. 47–49.
6. Льюк О.В. Проблеми регулювання речових прав в цивільному законодавстві України : дис. ... докт. юрид. наук. Спец. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Львів, 2021. 448 с.
7. Спасибо-Фатєєва І. Речові права за Цивільним і Господарським кодексами України. *Право України*. 2015. № 4. С. 60–68.
8. Ватрас В. Доктринальні основи класифікації речових прав у цивільному праві. *Актуальні проблеми правознавства*. 2 (30)/2022. С. 97–102.
9. Харитонова Т. Є. Проблеми здійснення прав на чужі земельні ділянки в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.06 – земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право. Київ, 2016. 322 с.
10. Балащенко М.І. Система речових прав на землю за законодавством України: дис. ... доктор. філософії: спец. 081 «Право». Київ, 2021. 275 с.
11. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.
12. Нагнибіда В.І. Речові права на чуже майно: порівняльно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. Київ, 2010. 231 с.
13. Цюра В.В. Речові права на чуже майно: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03. Київ, 2007. 226 с.
14. Харченко Г.Г. Речові права у законодавстві, доктрині та судовій практиці України : дис. ... д-ра. юр. наук : спец. 12.00.03. Київ, 2018. 506 с.
15. Ходико Є.Ю. Правовий режим об'єкта речових прав на чужу річ. *Право і суспільство*. № 2. 2023. Т.2. С. 77 – 83.
16. Гудима М.М. Конструкція речового договору: модне віяння зарубіжної правової доктрини чи реалія вітчизняного правопорядку? *Правова позиція*. № 1 (30). 2021. С. 58 – 62.
17. Мазур В. Договір у механізмі цивільно-правового регулювання сервітутних відносин. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2017. № 3 (25). С. 70–75.

References.

1. Kharchenko, H. (2019). «Fundamentals of real law in the Civil Code of Ukraine». *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 6. S. 57–61.
2. Yankovskiy, V.A. (2023). «Types of property rights to use agricultural land plots». *Pryvatno-pravovi aspekty vidbudovy Ukrainy na shliakhu yevropeiskoi intehtratsii* [Private and legal aspects of the reconstruction of Ukraine on the way to European integration]: materialy Vseukrainskoi naukovy-praktychnoi onlain-konferentsii (m. Dnipro, 12 hrud. 2023 r.) / uporiad.: d.iu.n., dots. K. R. Rezvorovych, M. V. Lohinova. Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav, pp. 304 – 307.
3. Ivanova, M.I., Zadorozhnia Yu.O. Nahorna K.H. (2018). Problematyka rechovoho prava na chuzhe maino. «Problematics of the property rights of another property». *Zhurnal skhidnoievropeiskoho prava*. № 57. S. 57–63. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/jousepr_2018_57_8.pdf

4. Barabash, A.H., Makohin, N.O. (2020). «Types of restrictions on land ownership in Ukraine». *Molodyi vchenyi*. № 6 (82), pp. 238–242. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-6-82-49>
5. Maika, N.V. (2015). «Proprietary rights to other people's real estate and their legal nature under the civil law of Ukraine» *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia: Yurysprudentsiia*. Issue 14(2), pp. 47–49.
6. Il'ko, O.V. (2021). *Problemy rehuliuvannia rechovykh prav v tsvoinomu zakonodavstvi Ukrainy* [Problems of regulation of property rights in the civil legislation of Ukraine]. D. Sc. Thesis. Lviv. Ukraine.
7. Spasybo-Fatieieva, I. (2015). «Property rights under the Civil and Commercial Codes of Ukraine». *Pravo Ukrainy*. № 4, pp. 60–68.
8. Vatrás, V. (2022). «The doctrinal basis for the classification of property rights in civil law». *Aktualni problemy pravoznavstva*. 2 (30), pp. 97–102.
9. Kharytonova, T. Ye. (2016). *Problemy zdiisnennia prav na chuzhi zemelni dilianky v Ukraini*. [Problems of exercising rights to other people's land plots in Ukraine]. D. Sc. Thesis. Kyiv. Ukraine.
10. Balatsenko, M.I. (2021). *Systema rechovykh prav na zemliu za zakonodavstvom Ukrainy* [The system of property rights to land under Ukrainian law]. Ph.D. Thesis. 081 «Pravo». Kyiv. Ukraine.
11. *Kontseptsiiia onovlennia Tsvoinoho kodeksu Ukrainy* (2020). [The concept of updating the Civil Code of Ukraine]. Vydavnychiy dim «ArtEk». Kyiv. Ukraine.
12. Nahnybida, V.I. (2010). *Rechovi prava na chuzhe maino: porivnialno-pravovyi aspekt*. [Property Rights to Other People's Property: Comparative Legal Aspect]. Ph.D. Thesis. 12.00.03. Kyiv. Ukraine.
13. Tsiura, V.V. (2007). *Rechovi prava na chuzhe maino*. [Property rights to another property]. Ph.D. Thesis. 12.00.03. Kyiv. Ukraine.
14. Kharchenko, H.H. (2018). *Rechovi prava u zakonodavstvi, doktryni ta sudovii praktytsi Ukrainy* [Property Rights in Ukrainian Legislation, Doctrine and Court Practice]. D. Sc. Thesis. 12.00.03. Kyiv. Ukraine.
15. Khodyko Ye.Iu. (2023). «The legal regime of the object of property rights to another person's thing». *Pravo i suspilstvo*. № 2. Vol. 2, pp. 77 – 83. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.2.2.12>
16. Hudyta, M.M. (2021). «Construction of a real contract: a fashionable trend of foreign legal doctrine or a reality of the national legal order?». *Pravova pozytsiia*. № 1 (30), pp. 58 – 62. <https://doi.org/10.32836/2521-6473.2021-1.10>
17. Mazur, V. (2017). «Contract in the mechanism of civil law regulation of easement relations». *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. № 3 (25), pp. 70–75.

Abstract.

Yankovskiy V. Limited property rights to agricultural land plots: status and prospects.

The article is dedicated to the realization of limited property rights to agricultural land plots. The author thoroughly examines the regulatory and legal framework of this issue and its doctrinal elaboration. The problematic aspects related to the realization of limited property rights are highlighted. It is noted that the current legislation lacks a clear definition of "limited property rights," but such a concept may emerge during the update of civil legislation. The scientific literature presents a moderate view on the legal nature of limited property rights, necessitating a summary of different perspectives. The author's proactive proposals for amending the current legislation are a significant step towards eliminating the existing gaps and ensuring legal certainty in the regulation of the relevant relations. The author also establishes that in today's environment, the variability of property rights in terms of their content comes to the fore, which calls into question the absolute nature of these rights. This circumstance necessitates a study of an actual contract or a dispositive transaction, given that they (these rights) may be the objects of such contracts or transactions, and this requires the development of a universal contractual basis for the establishment of property rights. It is proposed that within the framework of recodification of civil legislation and considering the peculiarities of the national legal system and the specifics of national legislation, it is possible to consider the introduction of such a structure since this will ensure an inevitable unification of national legislation with EU legislation. In this study, the author used legal analysis and synthesis, systemic and structural, and comparative legal and formal logical methods to analyse the relevant legislation and doctrine and propose amendments to civil legislation.

Keywords: freedom of will of the parties to the employment contract; change of employment contract, employee, employer, labor relations, work, labor contract, parties of labor contract, transfer, transfer, change of essential working conditions, right to work.

Стаття надійшла до редакції 02.06.2024 р.

Бібліографічний опис статті:

Янковський В. А. Обмежені речові права на земельні ділянки сільськогосподарського призначення: стан і перспективи. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 4. С. 110–114.

Yankovskiy V. Limited property rights to agricultural land plots: status and prospects. *Actual problems of innovative economy and law*. 2024. No. 4, pp. 110–114.

УДК: 342.7(477)

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-4-22>

ГУДИМА Євгеній Петрович, аспірант Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України, <https://orcid.org/0009-0005-6453-0638>

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН (СПІЛЬНОТ) УКРАЇНИ

Гудима Є.П. Особливості державної політики у сфері національних меншин (спільнот) України.

У статті проаналізовано теоретико-правові та нормативні засади регулювання державної політики у сфері національних меншин України. Визначено особливості та основні підходи до розуміння державної політики і національних меншин як правових категорій. Розглянуто основні засади державної політики у сфері національних меншин, а також послідовно проаналізовано конкретні цілі та принципи цієї державної політики, відповідні гарантії реалізації прав і свобод національних меншин. Встановлено, що саме цілі та принципи такої державної політики, а також окремі законодавчі гарантії захисту та реалізації прав і свобод членів національних меншин (спільнот) загалом утворюють вихідні засади сучасної державної політики у сфері національних меншин (спільнот). Констатовано законодавчу невизначеність заходів і гарантій захисту й реалізації прав і свобод осіб, які належать до національних меншин (спільнот), що не відповідає принципу правової визначеності, ускладнює правозастосування та не може ефективно забезпечити досягнення цілей державної політики у сфері національних меншин (спільнот). Встановлено, що цілі цієї державної політики також потребують уточнення та більшої деталізації, вони мають